

Kurzus kódja: FLM-101:3

Kurzus címe: Filmesztétikai alapfogalmak

Tanár neve: Bárdos Judit

Kurzus időpontja, helye: Kedd 12:00-13:30, 34

Kurzus típusa: Előadás

Kötelező filmek: Murnau: Az utolsó ember
Eisenstein: Október
Bunuel: Andalúziai kutya
Orson Welles: Aranypolgár
De Sica: Biciklitolvajok
Wajda: Hamu és gyémánt

Ajánlottak mindazok a filmek, amelyeket példaként említék, amelyekből az órákon részleteket mutatok

Kurzus leírása: A filmelméleti alapfogalmakat, a film formanyelvének néhány elemét és a filmtörténet néhány kiemelkedő irányzatát úgy ismertetem, hogy párhuzamosan haladunk mind a három szálon, minden órán. A végén a a három szál összefonódik, és komplex módon foglalom össze az elméleti, a filmnyelvi és a történeti aspektusokat.

A kurzus leírása tizenkét órára lebontva:

1. A kép szerepe a kultúrában. Az őskori barlangfestmények, a perspektivikus ábrázolás a reneszánszban és azután. Bazin „a fénykép ontológiájáról”.
Lumière, Méliès. Két modell a film hőskorában.
2. A fénykép és a film feltalálásának szerepe a vizuális kultúrában. A film mint technikai művészet. A technikai sokszorosíthatóság problémája: Panofsky, Benjamin.
Az európai (francia, olasz, svéd, dán) némafilm kezdetei.
3. A keret. A filmkép kompozíciója. A látás pszichikai törvényszerűségei. Az amerikai némafilm kezdetei: Griffith, Chaplin, Keaton.
4. A plánok. Balázs Béla filmesztétikája.
Irányzatok a német némafilmben.
5. Az idő- és téralkotás a filmben. Arnold Hauser. A kameraállások, a kameramozgások.
Irányzatok a francia némafilmben.
6. A montázs. Kulesov kísérletei, Eisenstein elmélete.
Irányzatok az orosz némafilmben.
7. A hangosfilm esztétikai problémái.
A beszéd, a zörej, a zene szerepe a filmtörténet különböző korszakaiban.
8. A színes film esztétikai problémái. Valószerűség és stilizáció.
Példák a filmtörténet különböző korszakaiból.
9. Komplex téma 1: a montázs, történetileg és elméletileg összefoglalva.
A francia „költői realizmus”.
10. Komplex téma 2.: a képmélység esztétikai problémái. Bazin: „A filmnyelv fejlődése”.
A „valóságban hívők”. Welles.
Az olasz neorealizmus.
11. Komplex téma 3: A narráció. Lineáris, témavariációs és spirális (Susan Sontag).
12. A francia új hullám. A modernizmus. A szerzői film és a „költői film”.
Pasolini filmelmélete

Kurzus teljesítésének követelményei: zárthelyi, írásbeli vizsga

Kötelező irodalom: Kötelezők filmelméletből:

1. Balázs Béla: A látható ember. In: Balázs Béla: A látható ember, A film szelleme, Gondolat, Budapest 1984.
2. Szergej Eisenstein: „Montázs 1938”, A hangosfilm jövője, A színes film, In: Eisenstein: Válogatott tanulmányok, Áron Kiadó, Budapest 1998.
3. André Bazin: „Korunk nyelve”, „A fénykép ontológiája”, „A filmnyelv fejlődése” In: André Bazin: Mi a film? Osiris Kiadó, Budapest 1995.
4. Részletek Arnold Hauser, Erwin Panofsky, Edgar Morin írásaiból. In: Képkorszak. Szöveggyűjtemény a Mozgóképkultúra és médiaismeret oktatásához. Szerkesztette Gelencsér Gábor, Korona Kiadó, Budapest 1998.
5. Egy-egy esszé Walter Benjamintól, Susan Sontagtól, Pier Paolo Pasolinitól
Walter Benjamin: „A műalkotás a technikai sokszorosíthatóság korszakában”
In: Walter Benjamin: Kommentár és prófécia, Gondolat 1969. Susan Sontag: „Persona”, In: Susan Sontag: A pusztulás képei, Európa, évszám nélkül
Pier Paolo Pasolini: „A költői film”, In: Pier Paolo Pasolini: Eretnek empirizmus Osiris 2007.

Ajánlott kézikönyvek a formanyelv tanulmányozásához:

- Bíró Yvette: A film formanyelve, In: Bíró: A hetedik művészet, A film drámaisága Századvég Kiadó, Budapest 1994.
Szabó Gábor: Filmes könyv, Ab Ovo 2002.
Duló Károly: A néző filmje, Gondolat Kiadó, Budapest 2006.
-